

**Het
kan
wél**

D66

FOARWURD

Yn ein maart hawwe de leden van D66 yn noardeast-Fryslân besletten om mei te dwan oan de ferkiezings yn maart 2026. Best wol in spannende stap, omdat we beseffe dat we de mienskip fan noardeast-Fryslân ferstjindwurdigje wolle en dat jout ferantwurdlikheid. Alles falt en stiet mei de mienskip, en der wol D66 NEF foar stean.

- Wy wolle stean foar in Gemeente dy't foar minsken soarget dy soarch nedig ha. Minsken dy't harren amper rêde kinne, dy't iensum binne, dy't muoite hawwe om harren steande te hâlden yn in feroarjende wrâld.
- Wy wolle stean foar minsken dy't op disse wrâld op de flecht binne foar oarloch, gewelt, diskriminaasje en ûnrjocht, sûnder in grut sintrum út de grûn te stampen wer't minsken har tiid ferdogge mei neat dwan en opé dyk omswarkje. Wy steane foar lytse sintrums, begelieding, in nij doel en gjin oerlêst.
- Wy wolle stean foar in Gemeente dy't inisjativen út de mienskip stypet, mar altyd yn gearwurking mei de mienskip.
- Wy wolle stean foar minder rigels foar it bedriuwslibben en in efficiente oerheid mei each foar behâld en beskerming fan de natuer.
- Wy wolle stean foar in betelbere wening foar eltsenien ek yn de doarpen.
- Wy wolle stean foar ynspirearjend ûnderwiis yn gearwurking mei it bedriuwslibben.
- Wy wolle stean foar feiligens, ek jûns op strjitte
- Koartsein wy wolle stean foar de mienskip en ja.

DAT KIN WOL

Eind maart hebben de leden van D66 in de gemeente noardeast-Fryslân het besluit genomen om deel te nemen aan de verkiezingen in maart 2026. Best wel een spannende stap, omdat we beseffen dat we de gemeenschap van noardeast-Fryslân willen vertegenwoordigen en dat geeft verantwoordelijkheid. Alles valt en staat met de gemeenschap, en daar wil D66 NEF voor staan.

- Wij willen staan voor een gemeente die zorgt voor mensen die zorg nodig hebben. Mensen die zich moeilijk kunnen redden, die eenzaam zijn en die moeite hebben om zich staande te houden in een snel veranderende wereld.
- Wij willen staan voor mensen die op de vlucht zijn voor oorlog, geweld, discriminatie en onrecht zonder dat we een groot centrum uit de grond stampen waar mensen hun tijd verdoen met niets doen en op straat rondwalen. Wij staan voor kleine centra, begeleiding en geen overlast.
- Wij willen staan voor een gemeente die initiatieven uit de gemeenschap steunt, maar altijd in samenwerking met de gemeenschap.
- Wij willen staan voor minder regels voor het bedrijfsleven en een efficiënte overheid met oog voor behoud en bescherming van de natuur.
- Wij willen staan voor betaalbare woningen, ook in de dorpen.
- Wij willen staan voor inspirerend onderwijs in samenwerking met het bedrijfsleven.
- Wij willen staan voor veiligheid, ook s avonds op straat.

Kortom wij willen staan voor de gemeenschap van noardeast-Fryslân, en ja

Dat kan wel.

André Beeksma (D66 noardeast-Fryslân

DE VERGRIJZING.

Het grootste probleem voor de toekomst is, zeker voor een plattelandsgemeente, de vergrijzing. Over vijftien jaar is een kwart van de Nederlanders ouder dan 65 jaar, en je mag er voor noardeast-Fryslân van uitgaan dat het percentage hoger zal liggen. Hierdoor zal de zorgvraag gaan stijgen terwijl er minder mensen zijn die deze vraag kunnen beantwoorden. De overheid zal, door oplopende uitgaven voor defensie, de kosten wil verlagen of bevrozen.

D66 NEF vindt dat de gemeente moet gaan voorsorteren op deze ontwikkeling, door het stimuleren van initiatieven om ouderen gezond en tegelijkertijd de zorg betaalbaar te houden. Preventie kan en moet de zorgvraag en daardoor de kosten beperken. De Sionsberg met directe omgeving kan hierbij een cruciale rol vervullen. Na het verdwijnen van een aantal kenmerkende ziekenhuistaken heeft de Sionsberg zich ontwikkeld tot een bruisende omgeving van zorgspecialisaties. Door het verder bundelen van krachten binnen deze omgeving met huisartsen, thuiszorgorganisaties, mantelzorgers en anderen dient de Sionsberg, als eerste- lijn zorgaanbieder een middelpunt te zijn voor de preventie van gezondheidsproblemen. Verder vindt D66 NEF het belangrijk dat de Sionsberg een onderwijsfunctie krijgt in de vorm van een zorgcampus waar professionals, toekomstige professionals zullen inspireren. Gesprekken met Firda en NHL Stenden moeten de weg naar een hybride opleiding effenen.

De bêste soarch tichtby.

DE GEZONDE SAMENLEVING

Door het uitblijven van structurele financiële garanties hebben de gemeentes besloten om zich terug te trekken uit het integraal zorgakkoord.

D66 NEF vindt dit een begrijpelijk besluit, maar vindt het jammer dat daardoor de doelstelling om de basis te leggen voor een gezondere samenleving mogelijk wordt vertraagd. In de komende jaren zal de vergrijzing snel toenemen waardoor de druk op de zorg verder zal toenemen. Tegelijkertijd zien we op diverse plaatsen laagdrempelige initiatieven ontstaan om iedereen maar vooral de ouderen te betrekken bij de “Mienskip”. Projecten als “sûn âlder wurde”, “de friese oanpak”, projecten van Yfke, de Bibliotheek, de vorming van het Friese zorgakkoord, maar ook lokale projecten helpen sterk bij aan de sociale cohesie binnen de “Mienskip” en bewijzen dat de aanpak werkt.

D66 NEF vindt dat deze projecten, door aandacht en ontmoeting, een preventieve bijdrage leveren aan de zorgvraag en het verdienen om, zowel financieel als met inzet van mensen, ondersteund te worden door de gemeente, zonder daarbij het laagdrempelige karakter te verliezen.

In lokkige en tefreden fries is een sûne fries.

VISIE OP EN INZET VAN D66 BETREFFENDE DE JEUGDZORG 2026-2030 IN DE GEMEENTE NOARDEAST FRYSLÂN

Wetenschappelijk onderzoek wijst uit dat het er in de jeugdzorg de afgelopen 40 jaar niet beter op is geworden, wel slechter.

De cijfers spreken voor zich:

- 20 jaar geleden had 1 op de 27 kinderen met een vorm van jeugdhulp te maken; in 2015 was dat 1 op de 12 kinderen en nu 1 op de 7;
- in 2015 bedroegen de kosten van jeugdhulp 3,6 miljard euro; in 2024 was dat 8,1 miljard;
- in 2025 bedroeg het aantal jeugdzorg aanbieders 1367; nu, anno 2025 is dat 8441, een toename in 10 jaar tijd van zo'n 7000 jeugdzorgaanbieders.

De kosten stijgen de pan uit. In onze gemeente Noardeast-Frylân staat er 21 miljoen euro op de begroting voor 2026 en verdere jaren. Omgerekend naar het aantal kinderen dat in onze gemeente jeugdzorg ontvangt is dat gemiddeld ca. 21.000 euro per kind.

In 2015 werden de gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Zoals uit de voorgaande cijfers blijkt heeft dat niet geleid tot en betere of doelmatiger jeugdzorg.

Maar, ***HET KAN WÉL***

De gemeente Veendam ging ons voor. Door de jeugdzorg anders te organiseren lukte het om binnen enkele jaren de kosten terug te dringen, het aantal hulpverleners terug te brengen van **220** tot **ZES** met nog enkele hulpverleners als vangnet, de schooluitval en het aantal crisissituaties te verminderen en de wachtlijst te laten verdwijnen.

Mede gelet op de aanpak in Veendam wil **D66-NEF**

IN DE PERIODE 2026-2030 DE VOLGENDE RESULTATEN OP HET GEBIED VAN JEUGDZORG BEREIKEN.

1. Onderzoek door de gemeentelijke Rekenkamer in **2026** naar de wetmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van de aan jeugdbescherming/jeugdhulp bestede gelden in 2025.
2. het instellen van onafhankelijke en professionele opvoedkundige servicepunten bij huisartsen, basisscholen en dorpshuizen in de vorm van BIG geregistreerde gedragswetenschappers die één dag per week aanwezig zijn om (opvoed) vragen van ouders **EN** jeugd te beantwoorden. Gerealiseerd in **2028**.
3. een beleidsplan van de gemeenteraad waarin, met ingang van **2027** is geregeld:
 - welke acties in de planperiode van een jaar worden ondernomen;
 - welke resultaten de gemeente in de planperiode wenst te behalen;
 - de wijze waarop de resultaten worden gemeten;
 - de resultaten die de jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen dienen te behalen;
 - de wijze van evalueren.

Foar in bettere en effisjente jeugdsoarch

INITIATIEVEN UIT DE SAMENLEVING.

Noardeast-Fryslân is voor het grootste deel nog een echte plattelandsgemeente met een sterk gevoel van saamhorigheid. De inwoners zijn gewend om de problemen zelf op te pakken en op te lossen. Over het algemeen richt men zich daarbij op zaken welke men op basis van eigen waarneming belangrijk vindt. Hierdoor ontstaan er vele initiatieven die bijdragen aan de versterking van de kwaliteit van de sociale en fysieke leefomgeving.

D66 NEF vindt dat deze initiatieven financieel en organisatorisch ondersteund moeten worden, maar dat de regie bij de initiatiefnemers moet blijven. Financieel is het daarbij belangrijk dat het dorpen- en wijkenfonds wordt voortgezet en de mogelijkheden worden verruimd voor project gebonden budgetten. Daarnaast moet er ambtelijke ondersteuning plaatsvinden voor: hulp bij externe subsidieaanvragen en vergunningen. Veel besproken initiatieven zoals in Holwerd, Birdaard, Wanswerd en anderen lijken soms enigszins in het vergeetboek geraakt maar verdienen hernieuwde aandacht omdat ook deze een grote bijdrage leveren aan de vitaliteit en leefbaarheid in de gemeente.

Inisjatieven út de mienskip fertsjinje it om stype en wurdearre te wurden.

ONDERWIJS.

Onderwijs is een belangrijke schakel voor de toekomst van een kind.

In de gemeente noardeast-Fryslân zijn ca. 25 basisscholen, 4 scholen voor voortgezet onderwijs en 1 voor middelbaar beroepsonderwijs. Door de aanhoudende krimp zien we de leerlingaantallen op het basisonderwijs verminderen wat over een aantal jaren ook te merken zal zijn op het voortgezet onderwijs. Om de krimp het hoofd te kunnen bieden is samenwerking onontbeerlijk.

D66 NEF vindt het belangrijk dat de school een belangrijk onderdeel blijft van de “mienskip” en voor ieder kind bereikbaar is. Hiervoor is het belangrijk dat de samenwerking tussen de onderwijskoepels vorm gaat krijgen. Het voortgezet onderwijs heeft inmiddels de eerste stappen gezet.

D66 NEF vindt dat inspirerend onderwijs waarbij het bedrijfsleven een actieve rol speelt, voor bijvoorbeeld de beroepskeuze en het aanbieden en begeleiden van echte opdrachten van grote waarde is. Beter contact met het regionaal bedrijfsleven zal resulteren in een betere beroepskeuze en een gemotiveerde leerling met een arbeidstoekomst in eigen regio. Cruciaal hiervoor zijn het VMBO en MBO waarbij moet worden opgemerkt dat het aanbod van het MBO vergroot moet worden met mogelijk een aantal hybride opleidingen. HBO leer- en werkplaatsen zullen zorgen voor het behoud van economische dynamiek, sociale stabiliteit en regionale innovatiekracht. Inspirerend onderwijs is een investering in de toekomst van de regio, niet alleen voor de werkgelegenheid maar ook voor de leefbaarheid en brede welvaart.

In takomst yn eigen regio.

WONINGBOUW.

Mede door de huidige marktprijzen is er op de woningmarkt een schreeuwend tekort aan betaalbare woningen ontstaan. Vooral voor starters, maar ook voor het groeiend aantal ouderen is het, zelfs in noardeast-Fryslân, moeilijk om een geschikte woning te vinden.

D66 NEF wil het bouwen van woningen, ook in de dorpen, stimuleren zonder daarbij af te doen van de eigenheid van de omgeving en rekening te houden met een duurzame en milieuvriendelijke bouwvormen. Verder vindt D66 dat alle inwoners van onze gemeente de kans moeten hebben om binnen de eigen omgeving te blijven wonen. Hierbij is sturing van de gemeentelijke overheid onontbeerlijk. De gemeente is immers over het algemeen eigenaar van de grond en kan doormiddel van innovatieve bouw- en aanbestedingsvormen, maar ook door het verstrekken van subsidies en het wijzigen van de bestemming van bestaande bebouwing, invloed uitoefenen op de bouwprijs en het woonareaal. De ontwikkeling van bouwplannen met een verscheidenheid aan woningen voor alle leeftijdscategorieën zal de doorstroom in de bestaande woningmarkt verder bevorderen.

In dak boppe de holle foar eltsenien

BEDRIJVIGHEID

De economie van noardeast-Fryslân wordt gedragen door het MKB met een aantal grotere innovatieve bedrijven als kers op de taart. Het valt op dat de toeristische sector sterk groeit en dat we, ondanks dat deze onder druk staat, de agrarische sector niet mogen vergeten. Ondertussen zorgt de regiodeal voor grotere welvaart en vitaliteit van de bedrijven in de regio.

D66 NEF vindt de overgang naar een duurzame en seculaire economie een verantwoordelijkheid voor ons allemaal. Hiervoor moeten bedrijven de ruimte en zekerheid krijgen om duurzaam te ondernemen zonder onnodige regeldruk van de overheid. Hiervoor is een toekomstgerichte aanpak nodig waarbij de Gemeente een voorbeeld- en voortrekkersfunctie dient in te nemen om samen met de bedrijven het ondernemersklimaat continu te verbeteren. Cruciaal is de samenwerking met het onderwijs om het jeugdig talent voor de regio te behouden.

D66 NEF vindt dat bedrijvigheid een belangrijk onderdeel is van de leefbaarheid en dat kleinschalige bedrijfsterreinen voor de dorpen tot de mogelijkheden moeten behoren. Maar ook een nieuwe westelijke rondweg rond Dokkum zal enerzijds de ontwikkeling van bedrijventerrein Betterwird een boost geven en anderzijds de verkeersdruk op de stad verminderen. Het ruimtelijk en ecologisch inpassen van deze ontwikkelingen is voor ons een eis om de negatieve inpakt op de natuur te minimaliseren.

Arbeidzje yn en foar ús regio.

FINANCIEN.

De financiële middelen van de gemeente worden over het algemeen verkregen uit het gemeentefonds van de rijksoverheid, de algemene belastingen van de gemeente zelf en de verkoop van bouwpercelen.

De uitgaven worden vooral gedaan binnen het sociaal domein, openbare ruimte en volkshuisvesting, onderwijs, openbare orde en veiligheid, cultuur recreatie en sport en bestuur en organisatie.

Het huishoudboekje van een gemeente kun je vergelijken met een trechter, aan de bovenzijde komt er geld binnen en afhankelijk van de kosten van de eigen organisatie komt er onder een bedrag uit wat uiteindelijk ten goede komt aan de “mienskip”. Indien er boven minder binnen komt zal er gereageerd moeten worden, wat neer komt op bezuinigen of het verhogen van de inkomsten. Bezuinigen betekend over het algemeen het korten op het sociale domein, cultuur of onderhoud aan de openbare ruimte. Het verhogen van de inkomsten houdt in dat de gemeentelijke belastingen stijgen. Beide ingrepen zijn niet in het belang van de “mienskip”.

D66 NEF vindt dat, bij bezuinigingen de “mienskip” zoveel mogelijk buiten schot moet blijven en ingezet dient te worden op het bezuinigen op de eigen organisatie. Dit houdt in dat we willen inzetten op een kleinere organisatie die efficiënter met minder bureaucratie en minder regels haar werk doet. Dat houdt ook in dat de raad financieel zaakkundig haar taken zal moeten vervullen en vaker een beroep moet doen op de onafhankelijke controle van de algemene rekenkamer

It húshâldboekje op oarder.

KLIMAATDOELSTELLINGEN.

De gemeente noardeast-Fryslân draagt bij aan de klimaatdoelstellingen met een programma voor klimaatadaptatie en mitigatie wat kortgezegd inhoudt dat de gemeente zich voorbereidt op extreme weersomstandigheden, het verminderen van fossiele brandstoffen en het stimuleren van zonne-energie. De doelstellingen dienen behaald te zijn in het jaar 2050.

D66 NEF vindt dat er wel iets meer gedaan kan worden. Vanzelfsprekend zijn wij tegen de winning van aardgas in noardeast-Fryslân en onder de Waddenzee. Om de biodiversiteit te bevorderen dient de gemeente haar eigendommen ecologisch te onderhouden. Tevens moeten we ons beseffen dat slechts een klein gedeelte van het grondoppervlak eigendom is van de gemeente en het overgrote deel in particulier bezit is. Doormiddel van voorlichting en subsidies kan de gemeente invloed uitoefenen op het onderhoud op deze terreinen. Door inventarisatie van het groen in dorpen en wijken is te bepalen welke vegetatie er mist voor een goed evenwicht, en hierdoor is een planmatige aanpak mogelijk.

Het verminderen van de uitstoot van schadelijke stoffen is een zorg en verantwoordelijkheid van ons allemaal. Ook hier heeft de gemeente op dezelfde wijze als voor het onderhoud invloed op. Samen werken met de mienskip is noodzakelijk voor het begrip en aanvaarding van de maatregelen.

Op nei in doursume wrâld

- **De bêste soarch tichtby**
- **In sûne fries**
- **Foar in bettere en effisjente jeugdsoarch**
- **Gearwurkje mei de mienskip**
- **Opliede yn eigen regio**
- **In dak boppe de holle foar eltsenien.**
- **Arbeidzje yn eigen regio**
- **It húshâldboekje op regel**
- **Op nei in doursume wrâld**

It

Kin

Wol